

๒๙๑๙๐๙
**ของฝากจาก
วัดพระพุทธบาทาภพ้า**

อารีย์ เจือเมืองพาน

รองศาสตราจารย์ คณัติเครชฐาสตระ^ศ
มหาวิทยาลัยแม่โจ้

เกร็บนำ

หากถามคนรุ่นเก่าๆ ถ้าสาวจังหวัดได้ในภาคเหนือตอนบนงามที่สุด หลายคนคงนึกถึงเพลิงเก่ามนตรรักษ์ป่าชางของสุรพล สมบัติเจริญ ร่มป่าชาง ของชรินทร์ นันทนาคร และเพลิงสาวป่าชางของ ปอง บรีดา ที่ได้ร้อง พร yan ถึงความงามของสาวป่าชางในอดีตได้อย่างไพเราะเพราพรี้ ทำให้นุ่มๆ หลายคนตั้งความหวังว่าสักวันคงจะได้ยลโฉมสาวป่าชางว่า งามแท้แค่ไหนสมกับที่ได้ร่ำลือกันหรือไม่ ป่าชางเป็นอำเภอหนึ่งในเขต จังหวัดลำพูน นอกจากจะมีสวยงามแล้วยังมีวัฒนธรรมที่ล้ำค่า และหาก จะถามคนป่าชางหรือคนในจังหวัดลำพูน ว่านอกจากที่กล่าวมาข้างต้น แล้วมีอะไรอีกหรือไม่ ท่านจะได้รับคำตอบที่ตรงกันคือ “วัดพระพุทธบาทาภพ้า” ซึ่งเป็นพระอารามหลวงและเป็นสำนักวิปัสสนาอันลือชื่อที่คู่เมือง ลำพูนมาตั้งแต่สมัยพระนางเจ้าจามเทวี และที่สำคัญวัดดังกล่าวเคยมี พระอริยสังฆองค์หนึ่งคือ “พระสุพรรณมยานเถร” หรือนิยมเรียกท่านว่า “ครูบาพรหมมา”

ความเป็นมาของวัดพระพุทธบาทภาคพิชัย

ตามตำนานกล่าวว่าในสมัยพุทธกาลเมื่อครั้งที่พระพุทธองค์ยังทรงพระชนม์อยู่ได้เสด็จมาสู่สุวรรณภูมิโดยพุทธนิมิต ครั้งหนึ่งพระองค์ได้เสด็จมาบริเวณวัดพระพุทธบาทตากผ้า แล้วได้ทรงอธิษฐานประทับรอยพระบาทไว้บนพื้นศิลาใหญ่ และได้ทรงรับสั่งให้พระอานันทะรณะนำจีวรไปตกไว้บนพัลดาลใจล้ำๆ ที่ประทับ บริเวณที่ตากจีวรนั้นปรากฏเป็นรอยตารางคล้ายตาจีวร วัดนี้จึงได้ชื่อว่า “วัดพระพุทธบาทตากผ้า” เพราะมีทั้งรอยพระพุทธบาทและรอยตากผ้าจีวรของพระพุทธเจ้า ต่อมาประมาณพุทธศตวรรษที่ 3 พระเจ้าศรีธรรมาราช ผู้ครองเมืองขมพุทวีปโปรดให้มีการทำสักคيانาพะรธรรมวินัยขึ้น เป็นครั้งที่ 3 ครั้งนั้นก็ส่งพระสอนธรรมะและพระอุตตรธรรมมาเผยแพร่พระพุทธศาสนา ยังสุวรรณภูมิ นือพระพุทธศาสนาได้แพร่เข้ามายังสุวรรณภูมิและ lanana ไทย พระพุทธบาทแห่งนี้ก็ได้รับการบูรณะจากสถานที่นี้ ได้แปลงสภาพเป็นปูชนียสถานที่สำคัญยิ่ง ในปี พ.ศ. 1200 พระนางจามเทวี ผู้ครองนครหริภุญชัย ได้สร้างอุโมงค์ครอบรอยพระพุทธบาทไว้ เพื่อเป็นพุทธบูชาและโปรดให้มีการสมโภชเป็นการใหญ่ในปี พ.ศ. 1824 เมืองหริภุญชัยตกเป็นเมืองขึ้นของพ่อขุนเมืองหาราช ทรงอุปถัมภ์บำรุงสืบมาจนลื่นราชวงศ์เมืองราย ท่องบ้านเมืองเกิดศึกสงคราม ทำให้สถานที่นี้กร้างว่างเปล่า พระพุทธบาทแห่งนี้ก็มีอันดงหราโดยธรรมลง

ต่อมาในปี พ.ศ. 2375 ได้มีพระเคราะห์ลายรูป ประกอบไปด้วยพระครุบาป่าบารมี วัดสะบุงหลวง เป็นประธาน ได้นำทายกทายิกสร้างวิหารหลังใหญ่ครอบพระอุโมงค์พระพุทธบาทไว้ ถัดหนึ่งเพื่อเป็นที่พักอาศัยสำหรับสาวกนุชนี้ขึ้นมาสักการบูชา ครั้นถึงปี พ.ศ. 2472 คณะสังฆจังหวัดลำพูน ข้าราชการพร้อมกับประชาชนได้พร้อมใจกันไปนมัสการบูชา เจ้าศรีวิชัย นักบุญแห่ง lanana ไทย วัดบ้านปาง อำเภอสี้ จังหวัดลำพูน มาเป็นประธานในการก่อสร้างวิหารจตุรมุขครอบรอยพระพุทธบาทจนสำเร็จ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ก็ได้มีพระภิกษุสามเณรมาพักอาศัยและอยู่จำพรรษาเป็นครั้งคราว เนื่องจากบริเวณที่เป็นวัดพระพุทธบาทตากผ้ามีทำเลที่เหมาะสมแก่การทำเพลี่สมณธรรมอย่างยิ่ง ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2486 พระมงคลญาณมุนี เจ้าคณะจังหวัดลำพูน วัดพระยืนและพระครุพิศาลพุทธอิธิ จ้าวคณะอำเภอป่าชาง วัดป่าชางงามพร้อมด้วยศรัทธาราประชาชน ได้พร้อมใจกันไปนมัสการบูชาพระมหาพรหมจตุก (พระสุพรรณบุรี) วัดป่าหนองเจดีย์ ตำบลท่าตุม อำเภอป่าชาง จังหวัดลำพูน มาเป็นประธานในการก่อสร้างถาวรวัดตุ่งต่างๆ และได้มีพระสงฆ์อยู่ประจำมาโดยตลอด เป็นตัวที่เจริญรุ่งเรืองตามลำดับจนกระทั่งวันที่ 31 พฤษภาคม 2521 ที่ได้รับการยกฐานะเป็นพระอารามหลวงชั้นตระ ชนิดสามัญ

วิหารจตุรมุข

รอยพระพุทธบาท

มจ-ໄຮດັກທີວັດພະບາງນາກຕາກພໍາ

รอยตากผ้าຈົວຂອງพระพุทธเจ้า

รอยเท้าครูบารมมมา

จากการที่ผู้เขียนได้มีโอกาสลาไปอุปสมบทรวมถึงนำนักศึกษาสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ไปฝึกอบรมธรรมณวัดพระพุทธบาทตากผ้าเป็นประจำ และได้มีโอกาสศึกษาจากผู้หลายท่านกับพบว่ามีของดีในศาสนสถานแห่งนี้จำนวนมากmany ที่ควรแก่การสักการบูชา ซึ่งการสักการบูชาสิ่งที่ควรบูชาเป็นมงคลชีวิตอย่างหนึ่งใน 38 มงคลของชีวิต หากท่านผู้อ่านได้มีโอกาสไปจะเพื่อสักการสิ่งที่ควรบูชาซึ่งประกอบไปด้วย

1. รอยพระพุทธบาท เป็นรอยพระบาทขององค์พระพุทธเจ้าที่อธิษฐานเหยียบเอาไว้เพื่อให้ศาสนาพุทธรุ่นหลังได้เคราะห์สักการบูชาเพื่อเป็นมงคลชีวิต

2. รอยตากผ้าຈົວຂອງพระพุทธเจ้า มีตำนานเล่ากันว่าเมื่อพระพุทธเจ้าได้เสด็จมาถึงบริเวณที่ตั้งของวัดในปัจจุบันได้ให้นำผ้าຈົວมาปิดตา บนบริเวณดังกล่าวจึงทำให้บริเวณนั้นมีรอยคล้ายตารางจีจิประกอบอยู่

3. รอยเท้าพระอรหันต์ 7 ขวบ ตำนานล่าขานกันว่ามีสามเณรน้อยอายุ 7 ขวบ ได้ติดตามพระผู้มีพระภาคเจ้ามาทัวร์แห่งนี้ด้วย และได้เหยียบรอยเท้าไว้บนแผ่นหินใกล้กับบริเวณรอบตากผ้า ซึ่งเป็นอีกจุดหนึ่งที่น่าสนใจและเป็นสิ่งที่ราชอาวุโสควรจะไปสักการบูชา

4. รูปเหมือนและอัฐิธาตุครุฑาก ตั้งอยู่ในกุฏิที่ท่านครุฑากายอยู่ หลังจากท่านมรณภาพไปแล้วทางวัดได้ปูรูปเหมือนของท่านและนำไปตั้งไว้ภายใน กุฎิ และข้างๆ รูปเหมือนจะมีอัฐิธาตุของท่านประดิษฐานตั้งไว้ให้ศาสนาพุทธได้เคราะห์บูชา

5. รอยเท้าครูบารมมมา มีคนเคยเห็นท่านท่านครูบารมมพระหมอกโภ เหยียบให้หินกุขเข้าทั้งเท้าบุ่มเป็นรอยเท้า ซึ่งรอยเท้าของท่านครูบารมก็ได้ปรากฏให้ศาสนาพุทธได้เคราะห์สักการบูชาจนถึงปัจจุบัน

6. เจดีย์สีครุฑาก เป็นพระธาตุเจดีย์อยู่บนยอดดอยหลังวัดพระพุทธบาทตากผ้า และเมื่อมองแต่ไกลสามารถมองเห็นยอดเจดีย์ให้ตรงกับมนต์ปีบันไดทดสอบขึ้นไปสู่พระเจดีย์ มีความสวยงามเป็นอย่างยิ่ง รูปแบบสถาปัตยกรรมของพระธาตุ 4 ครุฑาก ได้นำแบบมาจากโบราณสถานซึ่งประกอบด้วยศิลปะอันทรงคุณค่าหลายแห่งเข้าด้วยกัน

ธรรมชาติวัดพระพุทธบาทตากผ้า

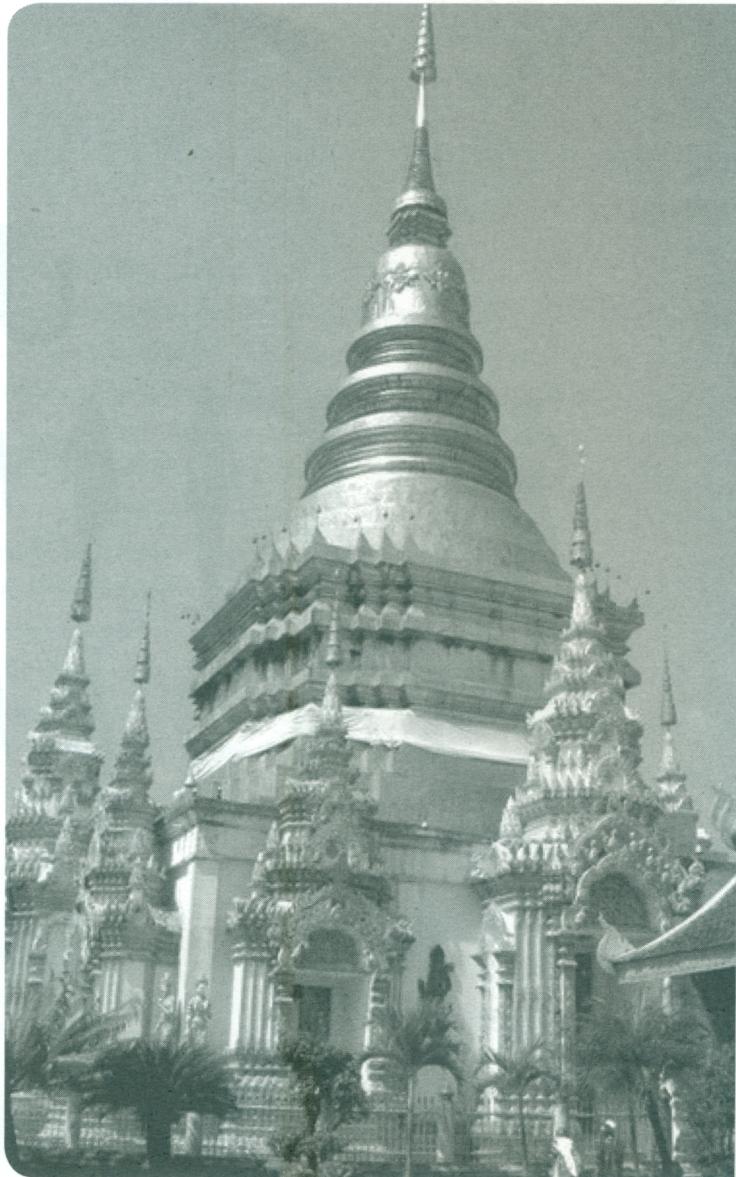
ดังที่เกริ่นมาข้างต้นว่าวัดพระพุทธบาทตากผ้าเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมของผู้ฝรั้นผู้ศึกษาธรรมของพระผู้มีพระภาคเจ้า นอกจากท่านจะได้สักการบูชาสถานที่ต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้วท่านยังจะได้อธรรมจากวัดพระพุทธบาทตากผ้าเป็นการซื้อให้เราทุกคนเห็นความจริงของชีวิต และหากผู้ใดน้อมนำธรรมดังกล่าวมาปฏิบัติอย่างต่อเนื่องก็จะได้รู้ถึง “ความจริงของชีวิต” ซึ่งในปัจจุบันทางวัดได้รวบรวมธรรมคำสั่งสอนที่ท่านครูบารมที่ได้เมตตา

อบรมสั่งสอนในช่วงท่านยังมีชีวิตอยู่ไว้ในรูปของหนังสือ หากท่านได้เดินทางไปวัดพระพุทธบาทตากผ้า ก็อย่าลืมบุชาหนังสือ ถักกล่าวมาอ่านและนำมาปฏิบัติท่านจะพบความสุขอย่างแท้จริง

บทสัจทักษิณ

โลกในปัจจุบันมีสถานที่ที่สร้างความอภิรมย์แก่จิตใจของคนเราเป็นจำนวนมากไม่ว่าจะเป็นห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ โรงแรม สวนที่ท่องเที่ยวต่างๆ มากมาย สถานที่ดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความสุขแก่คุณที่ไปสถานที่ดังกล่าว แต่ความสุขดังกล่าว เป็นความสุขด้านโลเกียร์สุข เป็นสุขที่เมื่อยืน เป็นสุขอันเกิดจากการ ปรุงแต่ง แต่มีอีกสถานที่หนึ่งเป็นสถานที่ที่สามารถสร้างความสุข ทางใจได้ไม่แพ้หรืออาจมากกว่าห้างสรรพสินค้าหรือโรงแรม สหพัฒน์ นั้นคือ “วัด” อันเป็นสถานที่ที่มีพระภิกษุสงฆ์สาวากของพระผู้มหาราชเจ้าได้ใช้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมเพื่อความหลุดพ้น จากวุญญาสาร “วัดพระพุทธบาทตากผ้า” ก็เป็นสถานที่หนึ่งที่เรา หาวัดครัวจะไปสัมผัสเป็นอย่างยิ่ง แล้วท่านจะพบความสุขที่ แตกต่างจากโลเกียร์สุข เป็นสุขที่เกิดจาก “ความสงบ” ด้วยพระพุทธ จนจะที่ว่า

“นตถิ สนติปริ สรุ สรุอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี”

พระธาตุเจดีย์สีครุฑากล

เอกสารอ้างอิง
MAEJO VISION

วัดพระพุทธบาทตากผ้า. (๒๕๕๖). ประวัติวัดพระพุทธบาทตากผ้า. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา www.phrabat.com.